

Др Дејан Вукићевић, библиотекар саветник,
водителј Фонда старе, ретке и минијатурне књиге
Народна библиотека Србије
и-мејл: dejan.vukicevic@nb.rs

Сажетак: Аутор је ову беседу изговорио приликом доделе награде „Стојан Новаковић”, која му је 2014. године уручена за *Библиографију српских енциклопедија и лексикона*. Ова награда је годишња награда Библиотекарског друштва Србије, која се додељује појединцу или групи аутора за објављено дело из области библиотечно-информационе делатности, а које представља значајан допринос библиотекарству.

Кључне речи: Стојан Новаковић, библиотекар, библиографија, енциклопедистика, лексикографија.

Поштовани публикуме, драге колеге,

Осим тога што је био гимназијски професор, кустос Народног музеја, универзитетски професор, министар у више наврата и у више ресора, премијер, амбасадор у више земаља, академик у више академија, те и њен председник, Стојан Новаковић, значајна фигура српске културе и историје уопште, био је и библиотекар баш ове Народне библиотеке у којој смо сада, али био је, неки у то никако да поверују – и библиограф. Шта је требало једном српском великану да се бави тако минорном делатношћу као што је библиографија, то досадно, бесомучно исписивање картица коме нема краја, посао који готово никад неће бити савршен јер се увек и ни од куда појави још нека, па опет нека библиографска јединица, посао, без икакве сумње, прљав, који се никако не ради у рукавицама, но засуканих рукава, по прашњавим магацинима, с обавезном алергијом у оку, посао неизвесне будућности, хоћете ли погодити циљну групу, хоће ли та група бити задовољна вашим радом, имате ли уопште циљну групу, посао је то који ће многи омаловажити, углавном они који никада нису засукали рукаве, испрљали руке, они који попут Валдорфа и Статлера, чувених „мапетоваца”, удобно смештени на високом балкону, добацују циничне

досетке, они који никад не ризикују да нешто објаве, јер само оно што је објављено подлеже критици, они који не умеју да „читају” библиографије, а понеки их, на крају крајева, и не узимају у руке.

На сву срећу, Стојан Новаковић је био неко ко је, и поред свих важних филолошких, књижевних, просветних, културних, политичких и државничких послова знао да библиографија, свакако, није најважнија, али јесте важна област сваке Културе, да се без ње не може подићи храм Културе једне нације или државе. Размишљајући тако и сам је, међу првима у Срба, засукао рукаве и „испрљао” руке исписујући *Српску библиографију 1741–1867*. Још пар стубова који Културу одржавају стабилном су енциклопедистика и лексикографија и овом књигом покушао сам да објединим те стубове и нагласим њихов значај за ову нашу, српску културу, која почива на климавим ногама јер данас, нажалост, немамо такве фигуре као што је био, међу осталима, и Стојан Новаковић.

Моје библиографско „вјерују” засновано је на насушној потреби српске, па и сваке културе за дисциплином као што је библиографија, на мукотрпном рударењу и откривању и оних библиографских јединица по којима је попадала прашина, те су постале мање видљиве, а каткад и сасвим невидљиве, на интелектуалном поштењу и означавању јединица које нису виђене јер се тако смањује „шум” и отклања или бар драстично смањује, могућност мултипликовања грешака. Ја, напосто, попут нареченог Стојана Новаковића, спрам кога себе видим као тротинет поред теретњака, верујем у библиографију.

Морам признати да се данас не осећам сасвим срећним јер као да сам усамљен истрчао трку и једини прошао циљ и питам се зашто других поред мене нема, када се само летимичним прегледом кроз базу података може видети да је у овој и прошлој години било књига које су могле ући у трку. Не онолико колико би можда било неопходно, али свакако их је било. Библиографских засигурно, теоријских готово нимало, можда зато што оскудевамо у теоретичарима. Такође се питам и зашто се налазимо у летаргији, некаквој мртваји. То говори упозоравајуће и о ситуацији у нашој струци, а о култури и да не говорим.

На самом крају дозволите ми да се захвалим, пре свега, уредници ове књиге, Дејани Оцић, особи која је у себи на префињен начин преплела филозофа (по образовању), уредника (по професији), теоретичара енциклопедистике и лексикографије (по избору), као и ентузијасту и професионалца (према унутрашњем

нагону, ваљда). Њен удео у овој књизи није, како би се очекивало, само уреднички, већ такорећи и коауторски. Доајен српске библиографије Здравка Радуловић, као и увек, несебично ми је помогла у расплитању националних чворова и одређивању граница библиографије, што каткад може бити и већи посао од самог исписивања јединица или њиховог „ископавања”. Захвалност, свакако, дугујем и предлагачу Драгани Милуновић, као и жирију који је донео одлуку о награди. Захвалност бих, на крају, изрекао и младим снагама које долазе, посебно онима које сам и сâм иницирао у библиографску секту и инфицирао неизлечивим вирусом библиографије, што ће држати један од оних стубова с почетка беседе.

